

Warszawa, 4 lutego 2009 r.

Raport grupy Euler Hermes dotyczący płynności finansowej firm w Polsce.

Analiza zmian, jakie zaszły w 2008 roku.

Oslabienie finansów publicznych w końcówce 2008 roku skłoniło rząd do rewizji założeń budżetowych i szukania oszczędności. Czy analiza ostatnich wyników finansowych na poziomie przedsiębiorstw daje podstawy do zmian w ich strategii? Grupa Euler Hermes, lider w zakresie ubezpieczeń transakcji handlowych, przygotowała raport analizujący liczbę upadłości w Polsce a także zmiany płynności finansowej przedsiębiorstw z poszczególnych branż.

Autorzy starają się odpowiedzieć na pytania:

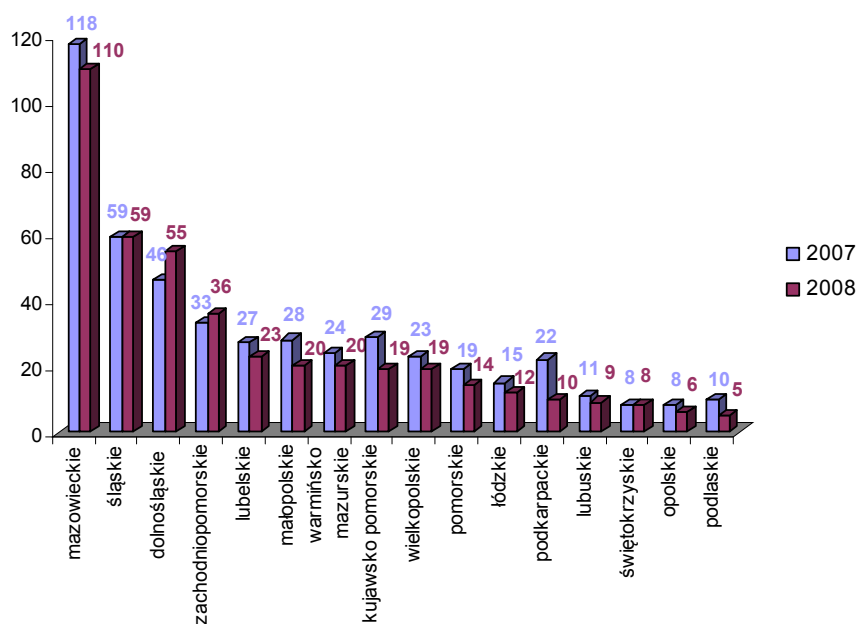
- Jak zmieniała się liczba oraz rozkład upadłości ze względu na region, formę prowadzenia działalności oraz sektor gospodarki
- Branże aktualnie przeżywające trudności
- Jak interpretować te dane – specyfika upadłości w Polsce

Upadłości – wskaźnik uzupełniający

W omawianym 2008 roku w Polsce zanotowano wg. zebranych przez nas danych 425 upadłości (podczas gdy w 2007 roku zanotowano 480 upadłości). Spadek wyniósł więc 11%, jednak jest to de facto efekt sytuacji gospodarczej sprzed średnio kilkunastu miesięcy. Powszechne jest bowiem opóźnienie w składaniu samych wniosków przez zarządy i wspólników. Dlatego traktujemy dane o upadłościach jako wskaźnik historyczny, który może być dobrym prognostykiem na przyszłość przy jednoczesnym uwzględnieniu innych, aktualniejszych danych – m.in. z analizy bieżących opóźnień płatności.

Regiony – rozkład upadłości oraz bieżąca moralność płatnicza

Upadłości w 2008 roku wg. województw

W okresie 2008 roku najwięcej bankructw dotyczyło firm zarejestrowanych na terenie województw: mazowieckiego (110), śląskiego (59) oraz dolnośląskiego (55). Wśród województw, gdzie odnotowano najmniej upadłości, znajdują się: podlaskie (5) oraz opolskie (6).

W porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku spadkowa tendencja liczby upadłości dotyczyła większości województw. Wzrost upadłości odnotowano jedynie w województwie dolnośląskim – o 20%, oraz zachodniopomorskim o 9%.

Ciekawa może być aktualna analiza średnich opóźnień płatności w poszczególnych województwach. Na jej podstawie można wysnuć wniosek, iż firmy z zachodu i północy kraju, żyjąc w stosunkowo większej symbiozie z gospodarką niemiecką, szybciej odczuły jej recesję. Odrębnym zupełnie przypadkiem jest Podkarpackie: niewątpliwie tak duże średnie opóźnienia w płatnościach może mieć związek z sytuacją na Ukrainie, gdzie od kilku miesięcy inwestorzy z Polski napotykać znaczne trudności, a duża ich część pochodzi właśnie z tego nadgranicznego województwa. Jest to także pokłosie wcześniej wprowadzonych ograniczeń w swobodnym przepływie towarów i w efekcie mniejszych obrotów polskich firm.

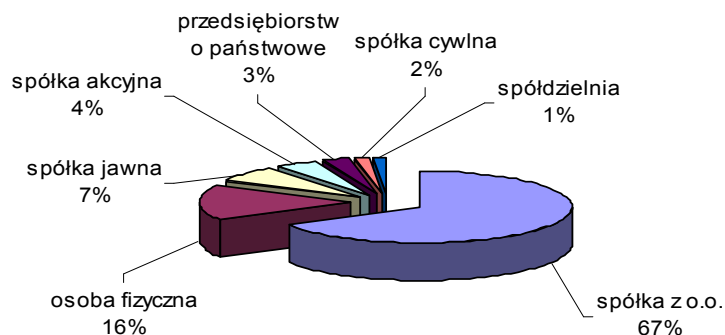
Skupiając się na pozostałych województwach – można powiedzieć, że regiony najprężniejsze gospodarczo (np. Śląsk, Mazowsze, Wielkopolska) przedsiębiorstw notują także z reguły większe opóźnienia w regulowaniu zobowiązań niż te mniej rozwinięte. To w tych województwach jest największy odsetek eksporterów, a inwestycje realizuje się dzięki finansowaniu zewnętrznemu – w efekcie działające tam firmy najwcześniej ucierpiały wskutek recesji na rynkach zagranicznych jak i zastopowania akcji kredytowej.

Upadają firmy większe, o czym świadczy forma prowadzenia działalności

Wśród firm, które ogłosiły upadłość, podobnie jak w latach ubiegłych, najwięcej jest spółek z ograniczoną odpowiedzialnością (283 upadłości).

Upadłości w 2008 roku w podziale na formy prawne

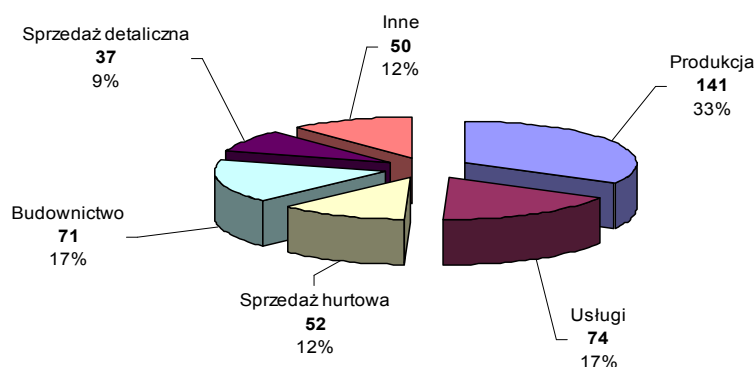

Nadal ta forma prowadzenia działalności dominuje w zestawieniu, jako najlepiej zabezpieczająca interesy właścicieli, odpowiadających jedynie do wysokości swoich wkładów. Novum w tym roku to obecność w zestawieniach w większym niż dotychczas procencie firm prowadzonych pod inną formą prawną: spółdzielni, spółek akcyjnych czy cywilnych. Jest to efekt rozwoju rynku w ostatnich kilku

latach: większych transakcji realizowanych przez firmy większe niż dotychczas – wcześniej likwidowały działalność bez przeprowadzania procesu upadłości, ponieważ wiązało się to z kosztami i koniecznością posiadania majątku do zaspokojenia roszczeń.

Branże zagrożone

Upadłości w 2008 roku w podziale na branże

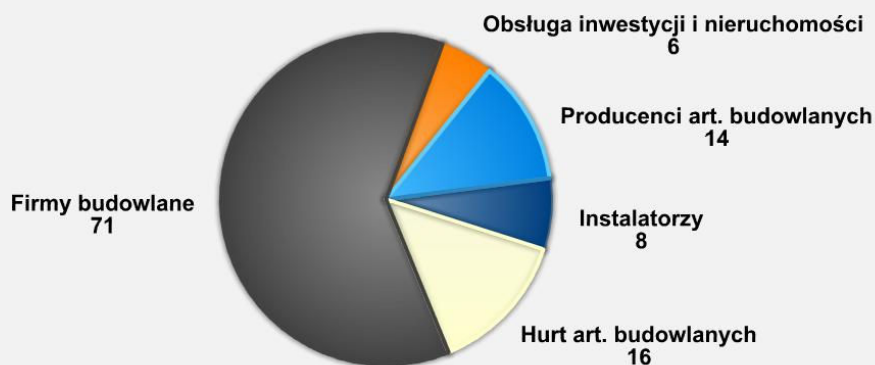

Według danych zebranych przez Euler Hermes w 2008 roku najwięcej upadło firm produkcyjnych (33% wszystkich upadłości), na kolejnych miejscach znalazły się budownictwo (17%) oraz usługi (17%).

Budownictwo i branże powiązane

Upadłości firm związanych z budownictwem

Razem - 115 firm w okresie I-XII 2008 (ostatnie 2 tygodnie grudnia - szacunki na podstawie toczących się spraw)

Wzrosła liczba upadłości w budownictwie – mieliśmy ich 71 wobec 53 rok wcześniej. Problem jest szerszy – łącznie z branżami współpracującymi i zaopatrującymi daje to nam 115 upadłości w sektorze budowlanym.

Branża budowlana ma zawsze największe przeterminowania płatności, nawet w czasach prosperity. Wynika to m.in. z wielu szczebli procesu inwestycyjnego i pracy na otwartym koncie – długości procesów inwestycyjnych. Niepokojące jest jednak to, iż po kilku latach poprawy sytuacji płatniczej w

całej branży ogólnobudowlanej, jak i w poszczególnych jej sektorach, gdy porównujemy wyniki z analogicznych miesięcy 2007 roku zauważymy symptomy wzrostu opóźnień płatności. I tak firmy instalacyjne oraz wykończeniowe są zazwyczaj najbardziej wrażliwe na zmniejszenie płynności, będąc ostatnimi w łańcuchu płatności, po dostawcach i głównych wykonawcach. Widać to na wynikach zaopatrujących je dystrybutorów materiałów budowlanych – obecnie w terminie otrzymują oni jedynie 57% należności (wg. wartości). Reszta jest opóźniona, natomiast alarmujące jest rosnąca ilość tych najbardziej przeterminowanych zobowiązań, aktualnie do poziomu 10,5%! **Rok temu tych najtrudniejszych długów było jedynie 2,4%, czyli czterokrotnie mniej** (a płatności przeterminowane ponad 4 miesiące to już tzw. trudne długi czyli prawdopodobne straty, zobowiązania firm, które często już nie istnieją).

Nie wszystkie podbranże radzą sobie bardzo źle, wskutek czego wskaźnik skumulowany br. budowlanej zmienia się w znacznie mniejszym stopniu. Obok wspomnianych wcześniej hurtu budowlanego można zauważyć pewne spowolnienie w podbranżach: pokryć dachowych, materiałów ociepleniowych, chemii budowlanej czy stolarki drzwiowej i okiennej. W każdej z nich poziom złych długów wynosi obecnie od około 6 do 10%.

Jak mówi Tomasz Starus, główny analityk i dyrektor Działu Oceny Ryzyka w Euler Hermes: „*Nie wszyscy z branży skorzystają na zapowiadającym przyspieszeniu prac infrastrukturalnych. Nie chodzi nawet m.in. o łatwe do oprotestowania i przedłużające się przez to procedury przetargowe. Jasne jest, iż jest to rynek dużych firm, które i tak są w stosunkowo lepszej kondycji niż lokalne firmy średniej wielkości czy cała rzesza niewielkich, rodzinnych przedsiębiorstw.*

*Idąc dalej, poza firmy świadczące usługi budowlane, trzeba zauważyć, że kryzys na rynku nieruchomości dotyka w całej Unii producentów armatury, glazury, parkietów, stolarki drzwiowej i okiennej itp. artykułów wykończeniowych oraz wyposażenia wnętrz. **Możemy być świadkami naprawdę spektakularnych upadłości w tym gronie, zaskakujących opinię publiczną tym bardziej, iż jej uwaga zwrócona jest głównie na deweloperów.***”

Meblarstwo

Ryzyko niezmiennie utrzymuje się **w branży meblarskiej** (a także szerzej – drzewnej). Za używane w produkcji komponenty i okucia płaci reguluje w terminie jedynie 50% zobowiązań, średnio płacąc 40 dni po nim. Ponad 7% zobowiązań dostawcy będą zmuszeni zapewne odpisać na straty (a rok temu tak przeterminowane należności stanowiły tylko ok. 1%).

Branża stalowa

Ze spadkiem zapotrzebowania w budownictwie i motoryzacji podążają wyniki branży stalowej. Nie są to drastyczne odsetki opóźnionych należności jak we wspomnianym budownictwie, ale... Średnie opóźnienie płatności wynosi obecnie średnio ok. miesiąca czasu wobec kilkunastodniowej zwłoki na początku roku. Dwukrotnie wzrosła także wartość najbardziej przeterminowanych należności, przekraczając obecnie próg 3% wszystkich.

Tworzywa sztuczne

Nawet dostawcy tak powszechnie wykorzystywanych tworzyw sztucznych odczuli skutki powszechnego spowolnienia gospodarki. Tak jak i w branży stalowej – nie trzeba jeszcze bić na alarm, ale... także tutaj przeszło dwukrotnie zwiększył się w portfelu odsetek złych długów, z 1,4%w ub. roku do blisko 4% obecnie.

Transport drogowy

Wciąż pogłębia się trudna sytuacja firm towarowego transportu drogowego. Już 20% płatności (w ujęciu wartościowym) za paliwo jest nieuregulowana od wielu miesięcy. Prawdopodobnie spedytorzy ci już nie świadczą usług, o czym może świadczyć duża podaż zestawów transportowych w komisach przy trasach wylotowych w całym kraju. Firmy, które utrzymują się na rynku liczą na wzmocnienie się naszej waluty przy przewozach na rynkach zachodnich, a pw. na spadek cen paliw. Na ich niekorzyść działa globalny spadek wymiany towarowej, a więc i popyt na ich usługi. Obecnie w terminie regulują jedynie 50% zobowiązań za paliwo.

Oczyszczająca moc kryzysu? Praktyka postępowań upadłościowych w Polsce

Dosyć często używa się argumentu, iż kryzys oczyszcza rynek, eliminując firmy słabe a wzmacniając te dobre. Aby tak było – i w efekcie premiowana była rzetelność, pracowitość i innowacyjność potrzeba... takiego dopracowania procedur upadłościowych, aby mogły one przebiegać sprawniej. W przeciwnym wypadku ciężar nieregulowanych zobowiązań będzie dusił gospodarkę, oddalając w efekcie perspektywę wyjścia ze spodziewanego spowolnienia.

Rzutuje to także na prognozy upadłości w obecnym, 2009 roku – ich liczba wzrośnie o minimum 20%. **Gdyby z różnych przyczyn nie była ona sztucznie zaniżana, liczylibyśmy ją w tysiącach, a nie w setkach.** Wystarczy przypomnieć, że w gospodarce czeskiej – mniejszej, ale ocenianej nawet jako bardziej prężna niż polska, w 2009 roku spodziewana jest upadłość od 1500 do 1800 przedsiębiorstw.

Jak zauważa Tomasz Starus:

„Warunki do prowadzenia działalności gospodarczej od dawna są utrudniane przez ułomność postępowania upadłościowego w Polsce. Jest to szczególnie dotkliwe w trudnych czasach, gdy brak szybkiego zaspokojenia wierzycieli powoduje efekt domina – kłopoty kolejnych firm.

Zbyt często pod pozorem ratowania firmy i miejsc pracy dłużnik gra na zwłokę, odkładając wniosek o upadłość i dokonując w międzyczasie transferu majątku, tak że nie ma szans na przeprowadzenie restrukturyzacji firmy w drodze postępowania upadłościowego lub naprawczego.

Znana jest także długotrwałość sądowego postępowania służącemu zaspokojeniu wierzycieli – zbyt łatwo jest je celowo opóźniać, tak że podział majątku zajmuje przeciętnie ok. trzy lata od zgłoszenia wniosku. W efekcie często mamy do czynienia z sytuacją, że tracą na tym wszyscy – pracownicy i wierzyciele, oprócz dłużnika.”

Nie ma więc powodu do zadowolenia z tak niskiej liczby upadłości, stoją bowiem za tym wady postępowania upadłościowego a nie rzeczywista kondycja firm. **Bardzo na tym traci przejrzystość i pewność obrotu gospodarczego w Polsce.** Niezrealizowane (a potencjalnie możliwe) procedury naprawcze to w efekcie likwidacja wszystkich miejsc pracy. Nie odzyskane przez inne firmy wierzycielności to w perspektywie także ich kłopoty i być może kolejne zwolnienia...

*****

Euler Hermes jest liderem na rynku ubezpieczeń kredytu kupieckiego oraz jednym z liderów w zakresie gwarancji ubezpieczeniowych. Euler Hermes zatrudnia 6 000 pracowników w 54 krajach. Oferuje kompleksowe usługi w zakresie zarządzania należnościami. Skonsolidowany obrót grupy Euler Hermes w 2007 roku wyniósł 2,1 miliarda euro. Euler Hermes, członek grupy AGF oraz Allianz, jest notowany na giełdzie w Paryżu. Agencja Standard & Poor's przyznała grupie oraz należącym do niej ubezpieczycielom kredytu kupieckiego rating AA-.

***

W Polsce Euler Hermes jest obecna od 1999 roku. Początkowo prowadziła działalność jako agent TU Allianz Polska S.A. Obecnie sprzedaż ubezpieczeń na własny rachunek prowadzi Towarzystwo Ubezpieczeń Euler Hermes S.A. Jednocześnie druga spółka działająca na polskim rynku - Euler Hermes Zarządzanie Ryzykiem Sp. z o.o. oferuje windykację należności, ocenę ryzyka oraz program analiz branżowych. Usługi doradztwa prawnego świadczy Euler Hermes, Kozińska, Mierzejewska - Kancelaria Prawna Sp. k.

Kontakt dla mediów:

Artur Niewrzędowski
TALKING HEADS PR
artur.niewrzedowski@thpr.pl
Tel. 0509-433-874